

rosi ember modora. Bóka János együgyű orvosa elég jó figura, bár a szerep itt-ott egyszerűbb játékot kíván. A többi szerepekben Sefcsics Mici, Szőnyi Hermína, Pocsár Mária, Bedzsula Margit, Tikvicki Mária, Németh Rudolf, Dávid Mária, Kunyi Mihály, Fontányi Lajos, Kishegyesi Ferenc, Fejes György és Déry János főleg a tömegjelenetekben elkövetett kisebb hibáktól eltekintve jók voltak.

A rendezés nehéz munkáját Pataki László végezte. Meglátszott a darabon, hogy hosszabb ideig foglalkozott vele: ez jóval több volt, mint megszokott rendezői teljesítmény. A »Tiszazug« mintegy próbakö igazolta, hogy Pataki megállja a helyét nagyobbigényű színpadi föladatok megoldásánál is. A díszleteket Dzsélics Beriszláv tervezte: képei meggyőző hátteret adtak a színen zajló drámai játékhoz.

Lévay Endre

SZOVJET ZENEMŰVÉSZEK BEMUTATÓJA

Kitörő sikerrel mutatkozott be Szubeticán az orosz Komarov éneknégyes. Az együttes énekes tagjai: Nina Szokalj, Liza Lobacev, Vladimir Szvejtov és Viktor Alekszejev, továbbá Evgenij Komarov (zongora) valamennyien képzett muzsikuskok, alapos, gondos felkészültséggel, nagyszerű előadókészséggel mutatták be a mai szovjetzene néhány válfaját.

Az iskolázott, kellemeshangú négy énekes közül Viktor Alekszejevet kell külön kiemelni, öblös, terjedelmes basszusharagja nagyszerűen érvényesült a szólószámokban, a négy szólamu feldolgozásokban viszont legtöbbször erősebb volt a kelletténél, messze túlharogta társait. Ettől a kis szépséghibától tekintve minden egyes előadott számot pontos kidolgozottsággal, élénk ötletességgel állították be úgy zenei, mint előadás szempontjából. Biztos együttműködéssel énekeltek végig hosszú műsorukat.

Igaz, odaadó lelkesedést, a haza iránt érzett hű rajongást, harcoló hősök diosztatását festik a pergő ritmusu indulók, katonadalok. A pattogó indulók nemcsak az énekeseket ragadták ma-

gukkal, hanem a hallgatókat is. Kedvesen, közvetlenül, helyenként finom szavaltó stílusban adta elő az együttes az orosz népi lélek különleges humorát visszatükröző népdalfeldolgozásokat. Szellemes ötletek gyermekded fordulatok alkotják a népdalok lenyűgöző varázsát. Ezekben a bájos népi dallamokban érvényesült leginkább a négyes tagjainak kitűnő színészi készsége, meggyőző előadásmódora. A műsor harmadik részében előadott film- és műdalokban megkapó témákat, változatos hangulatokat, drámai kitéréseket kaptuk. Nemcsak zenéit, hanem valóságos színpadi teljesítmény volt minden egyes szám. Bogoszlávskij: »Noć nad Beogradom« filmdala aratta a legnagyobb közönség sikert.

Az énekesek mellett Komarovot, a négyes vezetőjét, műsorának feldolgozóját és kísérelőjét illeti a siker oroszlanrészre. Komarov komoly körültekintéssel határozott művészi összhangot teremtett az énekegyüttes tagjai között, rokonszenveser, nagy gyakorlattal kísért a műsorszámokat.

»Szovjetkultura Vajdasági Barátainak egyesülete« ének köszönhetjük, hogy betekintést nyerhetünk a szovjetzene termékeibe és megismerjük a szovjet előadóművészeket is.

STEINBECK: LEMENT A HOLD

Az »Érik a gyümölcs« világhírű amerikai írója, John Steinbeck, egy »történetet« írt, ahogy ezt a kisregényt nevezi. »Lement a hold« a címe ennek a kisregénynek és azzal kezdődik, hogy egy békés tengerparti városkában megérkeznek a németek, a városka tizenkét főnyi »helyőrségéből« hatot megölnek és a német zenekar indulókat játszik a város főterén.

»A legyek — meghódították a légy papirt«. — mondják a városka lakói és a megszállás pillanatában megkezdődött az a láthatatlan, leleplezhetetlen, és mégis egyre fokozódó ellenállás, amely megkeseríti a falatot a megszállók szájában, örületbe kergeti a fiatalságot, mosolygó tekintetek, barátságos hang után hiába sóvárgó fiatal tisztet — és hőssé teszi a báryamunkást, szakácsnőt, bolti fiút, tanítót, kisgyereket és a polgármestert.

A szereplőket ismerjük. Valamennyien régi ismerősök, hiszen bennük és

Általuk éltünk hosszú és szomorú és dicsőséges esztendőkön keresztül. Ismerjük George Corell-t a néparulót, a quislinget és ismerjük a többieket is, a hősöket, az öreg Orden polgármestert, barátját a bölcs vidéki orvost; Alexander Mordent, a bányamunkást és feleségét a tanítónőt. Ismerjük a rémeteiket is: Loft századost, a felfuvalkodott poroszt, Lanser ezredest, aki 1914-ben már Belgiumban járt és tudja, hogy gyűlölik és azt is tudja, hogy nem ember, csak német katona. Ismerősünk valamennyi, nincsen egyetlen idegen sem, aki élénk toppana a regény oldalain — és épen ezért jó regény, nagyon jó regény John Steinbeck története.

És ismerjük a fasziista megszállás menetrendjét is: »Elfogni a vezetőket, agyonlőni a vezetőket, tuszokat fogni, tuszokat agyonlőni, több tuszt fogni, agyonlőni...» De megtanultuk a választ is, amelyet Winter doktor így fogalmazott meg: »Az hiszünk, hogy mert nekik csak egy vezérük és egy fejük van, mi is mindnyájan ilyenek vagyunk. Tudják, hogy tiz levágott fej tönkretenné őket, mi azonban szabad nép vagyunk; annyi fejük van, ahány emberünk és ha szükségünk van rá, a vezérek úgy nőnek köztünk, mint a gombák.»

Elfogják végül az öreg Orden polgármestert is és ez a csöndes lázadó utolsó perceiben Sokratest idézi: »... valamint való embernek nem kell látogatni az élet és halál esélyeit; csak azt kell megfontolnia, jót cselekszik-e vagy rosszat.» És a bölcs öreg, nyugodtan és mosolyogva indul a fegyverek elé.

Magasra csap fel a lázadás szelleme a nép szívében. Itt egy órszem, ott egy tiszt tűnik el. Robbanak a bányák, a vagonok és a sínek. A légy meghódította a légyapírt. — és a légy ottmarad!

Egyszerű, halk, nagyon szép szavakkal mondja el John Steinbeck történetét és az egyszerű szavak mögött a történelem dübörög. Nagyon szép regény.

A fordítás Vas István mestermunkája. A kötete Szalay Lajos képei díszítik.

Gál László

NÉPEGYETEM

A népegyetem feladata, hogy a széles népi rétegeket megismertesse a tudományok és az általános kultúra különböző időszerei kérdéseivel. Az előadások

a tudományokat népszerűsítik, a természet és társadalom jelenségeit magyarázzák és olyanoknak kell lenniük, hogy azokat a kevésbé iskolázott tömegektől kezdve a legmagasabb képzettséggel rendelkezőkig szívesen látogassák. Az alacsonyabb iskolázottsággal rendelkezőkkel népszerű formában megismerteti a tudományok és a kultúra alapvonalait, míg a magasabb képzettséggel rendelkezők számára lehetővé teszi, hogy a sokszor egyoldalú szaktudásukat más tudományos ismeretekkel is kibővítsék, valamint, hogy megismerjék a természet és társadalom fejlődésének törvényeit, azok helyes értelmezését. Természetesen, a mai időkben, figyelmét elsősorban a dolgozó tömegek kulturális színvonalának emelésére kell fordítania.

Működése nincs meghatározott szűk korlátok közé szorítva. Feladatát legtöbbször nem tudja máról-holnapra elérni, tervszerűen kell dolgozni, fokozatosan kiépítve a szükséges szervezetet, állandóan tapasztalatokat gyűjtve, gondoskodva a lehetőségek teljes kihasználásáról. Elsősorban azokon a helyeken kell megszervezni, ahol középiskolák működnek, mert az ilyen helyiségek már rendszerint nagyobbak és környezetben lehet előadókát találni. Az ügyek vezetése végett megfelelő személyekből helyiségenként kisebb számú bizottság választandó. A Kultur-Szövetség népegyetemi osztálya a népegyetemek kiküldötteit időről-időre összehívja tapasztalataik kicserélésére és a közös teendők megbeszélésére végett. A gyengébb népegyetemek a sikeresebben működők segítsék, vagy úgy, hogy előadóiból vendégszerepeket valakít, vagy pedig sikerültebb előadásait juttatja el felolvasás végett. A Kultur-Szövetség gondoskodik arról is, hogy előadásokat és előadókat küldjön ki azokra a helyekre, ahol még egyelőre nincsenek meg a népegyetemek megalakításának előfeltételei. Általában gondoskodni kell arról, hogy a népegyetemek előadói minél többször vendégszerepeljenek egymásnál. Ebben a munkában a tervszerűséget úgy lehet biztosítani, ha az előadókról és az előadásokról Szövetségünkben pontos kartotékát fektetünk fel.

A szervezés és vezetés végett megválasztott bizottságok összehívják azokat, akiket alkalmasnak tartanak arra, hogy előadásokat tartsanak. Együttes ülés keretében megvitatják az időszerei témákat és figyelembe véve a